

نقد دبیر محیط زیست مرکز بررسی های استراتژیک نهاد ریاست جمهوری به عملکرد عیسی کلانتری:

محیط زیست، بازیچه سیاست شده است

ابوالقاسم رحمانی روزنامه نگار

«امروز باید بخشی از آب موردنظر خود را از آب های جنوب و بخش دیگر را از آب های شمال کشور تامین کنیم. همچنین نخواهیم گذاشت در این مسیر مردم استان های دیگر به زحمت بیفتند و محیط زیست در استان های دیگر به خطر بیفتد. امروز از نظر دولت مشکلات انتقال آب از شمال ایران به استان سمنان برطرف شده و کارهای مطالعاتی مربوطه نیز انجام شده است. از فردا صبح اگر سرمایه داری بخواهد برای انتقال آب از شمال به مرکزیت کشور از جمله سمنان اقدام کند، دولت این آمادگی را دارد تا امکانات لازم را در اختیار او قرار دهد.» این چند سخنان حسن روحانی رئیس جمهور در جمع مردم شاهرود را برپیدا هواز و خوزستان، برپید یزد و اصفهان، برپید قم و... و نظر آنها را برپرسید. برپرسید که طرح انتقال چیست؟ طرح انتقال چه بلایی بر سر منابع آبی و زیست محیطی کشور آورده است؟ هشتگ نه به انتقال آب کارون و... چرا به راه افتاد و چرا سطل و دبه و ظرف به دست عده ای که کارون را در نزدیکی خود می دیدند، در صف های طولانی منتظر آب ایستادند؟ و قس علی هذا...

انتقال آب از رود، از دریا

بحث کارون همیشه داغ است، همان طور که بحث ارومیه داغ است، بحث زاینده رود و هامون و... بحث انتقال هم همین طور، همیشه داغ است؛ دولت به دولت، از هاشمی تا خاتمی، از خاتمی تا احمدی نژاد و از احمدی نژاد تا روحانی، انتقال آب راحت ترین و سهل الوصول ترین کاری بوده است که برای مقابله با کم آبی ها پیش گرفتند. آب را از یک استان به یک استان دیگر بردند و یکی را نابود کرده، دیگری را هم آباد نکردند. این بار اما بحث کارون نیست، کارون حالش مساعد نیست و برای انتقال، بحث کهنه انتقال آب از دریا را دوباره داغ کردند. روز گذشته عیسی کلانتری،

رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست هم به آن اشاره کرد و بر آن صحنه گذاشت. انتقال آب از دریای مازندران به سمنان؛ پروژه ای که سال هاست زمزمه های اجرایی شدن آن مطرح می شود و هر بار هم مخالفان و موافقان به نقد و تایید آن می پردازند. اما روزبه روز که پیش می رویم، علی رغم آنکه حجم انتقادات بسیار بیشتر از تاییدات است، امکان اجرایی شدن طرح جدی تر می شود و احتمالا دیری نپاشد که اندک گستره سبز و خوش آب و هوای کشور هم دستخوش آسیب هایی شود که تنورش با طرح انتقال داغ شده است.

ماجرای انتقال آب خزر چیست؟

طرح انتقال آب دریای مازندران به سمنان در تیرماه ۸۴ در کارگروه بررسی تامین آب سمنان با حضور معاون اول رئیس جمهور و وزیر نیرو تصویب شد. در دی ماه ۸۹ هم مصوبه هیات دولت در این باره به وزارت نیرو ابلاغ و طرح در خرداد ۹۱ به شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران به عنوان مجری ابلاغ شد. جزئیات این طرح از این قرار است: دو خط لوله به طول ۱۶۰ کیلومتر از سواحل دریای کاسپین (خزر) در مجاورت نیروگاه نکا از شالیزارها و مناطق جنگلی در استان مازندران عبور می کنند و در نهایت با عبور از تونل چشمه روزه در حوالی شهر شهمیرزاد به دو شاخه تبدیل می شوند که یک خط لوله

به سمت دامغان و شاهرود به طول ۱۷۲ کیلومتر و دیگری به سمت سمنان به طول ۱۲۲ کیلومتر کشیده خواهد شد. طبق اعلام شرکت آب نیرو، هدف از اجرای این طرح، نمک زدایی و تصفیه ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب از دریای خزر در سال و انتقال آن به شهرهای فلات مرکزی در استان سمنان است که صرفا به مصرف شرب و صنعت می رسد. با این همه و علیرغم مصوبه و ابلاغ و... این طرح به دلیل مخالفت فعالان محیط زیستی و مسئولان استانی مسکوت ماند تا اینکه حسن روحانی در سفر استانی خود به سمنان و در جمع مردم شاهرود خبرهای جدیدی در این باره داد و از دوباره اجرایی شدن آن گفت.

مخالفت هایی که خیلی بیشتر از موافقت هاست

همان طور که بالاتر گفته شد به دلیل مخالفت های جدی مسئولان استانی شمال کشور و مسئولان و فعالان زیست محیطی این طرح مسکوت مانده بود، هرچه هم در فضای رسانه ای و مجازی به دنبال موافقان این طرح انتقال یا هر طرح انتقال دیگری می گردیم، چیزی پیدا نمی شود. اما با این وجود و با اینکه همچنان اکثریت کارشناسان و مسئولان استانی با چنین طرح انتقالی مخالفند، عیسی کلانتری رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست روز گذشته طی اظهاراتی در این باره گفت: «با انتقال آب به منظور تامین آب برای مصارف کشاورزی مخالف هستیم. برای اجرای این طرح، حتما باید ضوابط زیست محیطی رعایت شود، البته تاکنون برای انتقال آب دریای خزر به سمنان، وزارت نیرو آبی تخصیص نداده است. در صورت تخصیص وزارت نیرو، سازمان محیط زیست

ضوابط زیست محیطی را ابلاغ می کند. راه اندازی صنعت بسیار پرهزینه است اما اگر رونق صنعت از طریق آب انتقالی، توجیه اقتصادی داشته باشد و با ضوابط زیست محیطی سازگار باشد؛ ایرادی ندارد.» کلانتری پیش از این هم اظهار کرده بود: «انتقال آب از دریا به داخل سرزمین برای برطرف کردن نیاز آبی مصرف کنندگان صنعتی، آب شرب و بهداشت مردم در صورت نیاز و با رعایت ضوابط زیست محیطی از نظر من بلامانع است.» خوانش سخنان و اظهارات رئیس جمهور و عیسی کلانتری ایجاب می کند تا هم مروری دوباره بر اظهارات مخالفان این طرح انتقال داشته باشیم و هم با برخی کارشناسان این حوزه گفت وگویی کنیم.

جز روحانی، مسئولان سمنان و کلانتری، کسی موافق نیست

محمد دامادی، نماینده مردم بساری در مجلس خطاب به رئیس جمهور متذکر شد: «استنباط مان از تصمیم شما برای انتقال آب دریای خزر به سمنان این است که شما رئیس جمهور کشور دیگری هستید اما نیک بدانید تاریخ مازندران چنین اجازه ای نداده و نخواهد داد.» سعید ناجی، سرپرست استانداری سمنان معتقد است طرح انتقال آب خزر به فلات مرکزی یک پروژه ملی است که مراحل کارشناسی را طی کرده و مخالفت با آن زاینده نیست. علی محمد شعاری، عضو هیات رئیسه کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست مجلس با اشاره به سخنان رئیس جمهور در ارتباط با انتقال آب خزر به سمنان گفت: «سخنانی که رئیس جمهور درباره موافقت و آمادگی دولت با انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی کشور بیان کردند به هیچ عنوان مبنای کارشناسی ندارد، چرا که خزر یک دریاچه بسته است و هرگونه دستکاری در این دریاچه تبعات جبران ناپذیری را برای محیط زیست منطقه، اقتصاد و اشتغال مردم شمال کشور و معیشت ساکنان دریای خزر

در پی دارد. سخنانی که اکنون به همین راحتی درباره انتقال آب دریای خزر می گویند، دقیقا مانند سخنانی است که درباره اجرای پروژه پل روی دریاچه ارومیه گفتند که همه مطالعات و بررسی ها انجام شده اما پس از احداث پل روی دریاچه ارومیه مشخص شد که بررسی های کارشناسی لازم صورت نگرفته بود و احداث آن پل تبعات زیادی را برای محیط زیست و اکوسیستم دریاچه ارومیه ایجاد کرد.» علی اصغر یوسف نژاد، نماینده مجلس شورای اسلامی با اشاره به سخنان رئیس جمهور در شاهرود مبنی بر انتقال آب دریای خزر به سمنان، گفت: «طراحی مساله ای که سال گذشته منسوخ شده بود و اینکه دولت با چه دلیلی دوباره این مورد را عنوان کرده باید پیگیری شود. از نظر قانونی و حقوقی، مجلس در سال گذشته پیشنهاد انتقال آب دریای خزر به سمنان را که در لایحه دولت بوده، حذف کرده است و مطرح کردن مجدد این طرح جای سوال است و ما وظیفه داریم به عنوان نماینده های مردم حرف و دیدگاه های مردم را عنوان کنیم، مردم با مساله انتقال آب خزر به سمنان مخالف هستند.»

درویش: سازمان محیط زیست گاهی موافق، گاهی مخالف

محمد درویش، دبیر محیط زیست مرکز بررسی های استراتژیک نهاد ریاست جمهوری در ارتباط با طرح انتقال آب خزر به سمنان به «فرهیختگان» گفت: «برآوردی که برای انتقال آب خزر کرده اند ۱۰ هزار میلیارد تومان برای ۵۰۰ میلیون مترمکعب است و اگر حساب بکنیم قرار است این آب به مصرفی غیر از شرب برسد باید یک اقتصادی را تعریف کنید که در آن بتوانید خیار را کیلویی ۳۰ هزار تومان بفروشید تا به صرفه باشد. عملا امکان پذیر و توجیه پذیر نیست از نظر اقتصادی و... که چنین پولی خرج بشود برای توسعه کشاورزی. اما در حوزه صنعت به جز مواردی که صنایع های تک است و در واقع ارزش افزوده بسیار زیادی را می تواند به همراه داشته باشد در بقیه موارد باز چنین انتقالی توجیه پذیر نیست. صنایع های تکی هم در دستور کار نیست و اصولا کشور ما پتانسیل چنین اقتصادی را هم ندارد. نکته بعدی اینکه دفتر ارزیابی حفاظت از محیط زیست در زمان منصوبه ابتکار، ماتریس این ارزیابی را منفی اعلام کرده و گفته است در مجموع عوارض انتقال آب از خزر بیشتر از منافع آن است. چگونه است که با عوض شدن رئیس سازمان ماتریس هم عوض می شود؟ ملاحظات علمی و فنی هم تغییر می کند؟ جز این است که محیط زیست بازیچه سیاست شده

است؟ چگونه می شود که در یک دولت، یعنی دولت آقای روحانی، در چهارسال اول در ارتباط با یک پروژه سازمان حفاظت از محیط زیست نظر مخالف می دهد و در چهارسال بعد همان روز اول که آقای کلانتری آمد، نظر مثبت داد. کلانتری بدون اینکه گزارش ارزیابی را بخواند نامه نوشت به استاندار سمنان و گفت که از نظر سازمان محیط زیست انتقال آب بلامانع است. این به غیر از این معنی می دهد که این مساله دستوری بوده است و ما به چیزی به نام سازمان محیط زیست باور نداریم؟» درویش در ارتباط با عوارض ناشی از این انتقال آب هم گفت: «ببینید این لوله آب که می خواهند آب شور را منتقل کنند و گفتند که آب شور را می آوریم داخل سمنان و آنجا شیرین می کنیم، وقتی منتقل می شود، یک مسیر بزرگی را باید در جنگل هایش برتراشید. بعد هم خدایی نکرده امکان دارد این لوله در مسیر به عمد یا به سهو دچار مشکل شود و آن آب شور در منطقه حاصلخیز البرز مرکزی رها بشود و هزاران هکتار دیگر از اراضی را با لاستفاده کند. از نظر پدافند غیرعامل بسیار مساله خطرناکی است که ما به چنین اتفاقی تن بدیم. اکوسیستم خزر به شدت دچار انباشت انواع آلاینده هاست و با این کار به این مساله ما دامن می زنیم، مایه که بیشترین نفع را از این اکوسیستم می بریم. این دقیقا مثل

کهرم: خاتمی، روحانی و احمدی نژاد فقط به استان های خودشان فکر می کنند

اسماعیل کهرم، مشاور رئیس سابق سازمان حفاظت از محیط زیست در گفت وگو با «فرهیختگان» با اشاره به اشتباه بودن طرح انتقال آب خزر به سمنان گفت: «ما در سمنان صنعتی نداریم که آب لازم داشته باشد. برای شرب بنده معتقدم این کار صورت بگیرد و لازم است، کمایندکه ما در تهران داریم از آب استان البرز استفاده می کنیم برای شرب، هیچ کس هم نمی گوید که آب شرب را به مردم تهران ندهید یا مثلاً آب شرب را از اصفهان به کاشان ندهید. اما برای صنعت چقدر می خواهند آب مصرف کنند؟ تاثیری که این انتقال می گذارد این است که ما باید آن آب دریای مازندران که ۱۳ در هزار نمک دارد را شیرین کنیم و بعد داخل لوله بفرستیم، وگرنه این نمک لوله ها را می گیرد و به زودی لوله پر از رسوبات می شود. با این موضوع یک مساله اینجا به وجود می آید، کارخانه های آب شیرین کن نمک را که از بین نمی رند، از آب جدا می کنند، آب شیرین می شود و آن نمک را دوباره به آب می ریزند، آب دریاها و اقیانوس ها به همان اندازه ای به نمک حساس است که بدن من و شما با قند حساس است. در حالی که می توانستند نمک را جدا کنند و اگر ما مقدار زیادی قند را وارد خون خود کنیم به

ترافیک یا در محدوده زوج و فرد (مخالف روز پلاک خود) تردد کند، باید عوارض پرداخت کند؛ برای روشن شدن موضوع نامه رسمی به شورای شهر نوشته ایم که براساس مصوبه شورا عوارض دریافت می شود و اگر نظر شورا غیر از این است اعلام کند.» به گفته پورسیدآقایی، رئیس شورای شهر به کمیته حقوقی شورا این مساله را راجع داد و آنها بعد از بررسی اعلام کردند گرفتن عوارض زوج و فرد طبق مصوبه است و خلاف قانون نیست. عوارض زوج و فرد مانند عوارض طرح ترافیک به ازای ساعت تردد و به نوع معیانه فنی بستگی دارد.

احخذ عوارض از محدوده زوج و فرد، قانونی یا غیرقانونی؟

ارسال پیامک هایی برای ورود به محدوده زوج و فرد و اخذ عوارض از این محدوده گفت: «این پیامک ها؛ سوسی معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری ارسال می شود و شهرداری ضابط قانونی برای جریمه نیست و پلیس می تواند جریمه کند. اخذ عوارض از محدوده ترافیک زوج و فرد غیرقانونی است و متأسفانه یکی از اشکالات در معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران برخلاف ضوابط عمل کردن است. ما مصوبه درخصوص طرح ترافیک داریم و طرح ترافیک با زوج و فرد تفاوت دارد و اخذ عوارض برای محدوده زوج و فرد غیرقانونی است.» محسن پورسیدآقایی، معاون حمل و نقل ترافیک شهرداری تهران در واکنش به اظهارات علیخانی مبنی بر غیرقانونی بودن دریافت عوارض از محدوده زوج و فرد گفت: «اگر خودروی پلاکش زوج است و در روز زوج در محدوده زوج و فرد تردد می کند، هیچ هزینه ای پرداخت نمی کند اما اگر در روز مخالف حرکت کند، باید عوارض پرداخت کند. در ماده ۸ مصوبه شورا ذکر شده شهرداری باید نسبت به وصول عوارض خود اقدام کند و پلیس هم باید جاذبه جریمه خود را دریافت کند. اگر کسی در محدوده طرح

محمد علیخانی، رئیس کمیسیون عمران و حمل و نقل شورای شهر تهران درباره پیشنهاد افزایش ۲۰ درصدی نرخ تعرفه طرح ترافیک در سال ۹۸ گفت: «لایحه ای با پیشنهاد معاونت حمل و نقل و ترافیک در مورد تعرفه طرح ترافیک سال ۹۸ به شورای شهر تهران ارسال شده و در دو کمیسیون برنامه و بودجه و عمران و حمل و نقل درحال بررسی است. پیشنهاد شهرداری افزایش ۲۰ درصدی تعرفه طرح ترافیک نسبت به سال گذشته است که ما ایراداتی به این لایحه داریم. طبق اعلام شهرداری تهران فقط ۶۰ میلیارد تومان طرح ترافیک در سال جاری تاکنون درآمدزایی داشته که به خزانه واریز شده و این درحالی است که در بودجه سال ۹۷ پیش بینی ۴۷۰ میلیارد تومانی از درآمدهای این بخش شده بود. سال گذشته نیز نرخ های طرح ترافیک افزایش یافت و پورسیدآقایی معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری گفت می خواهیم عدالت را اجرایی کنیم و دنبال درآمد نیستیم ولی تاکنون عدالت اجرایی نشده و دوبار خودروهایی که مجوز ورود به طرح ترافیک دارند، به صورت غیرمجاز وارد طرح می شوند.» وی در پاسخ به پرسشی مبنی بر

شهری

در حاشیه

استخدام پیمانی پشتوانه قانونی ندارد

حمیدرضا حاجی بابایی، رئیس فراکسیون فرهنگیان درباره وضعیت استخدام پیمانی دانشجویان گفت: «بخشنامه اخیر وزارت آموزش و پرورش درباره استخدام پیمانی دانشجویان ورودی سال ۹۷ دانشگاه فرهنگیان، گامی به سوی تضعیف دانشگاه فرهنگیان و خلاف سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش است. امنیت شغلی و پشتوانه استخدامی در دانشگاه فرهنگیان یکی از مهم ترین مولفه های جذب داوطلبان کنکور در انتخاب رشته های دانشگاه فرهنگیان است که با بخشنامه اخیر زیرسوال رفته است. این رویکرد بیانگر تضعیف آموزش و پرورش در همه ابعاد و حرکت به طرف خصوصی سازی آموزش و پرورش و به کارگیری نیروهای خرید خدمت در آموزش و پرورش است که با هیچ یک از اصول قانون اساسی همخوانی ندارد. یکی از ۶ زیرنظام سند تحول بنیادین نظام تربیت معلم و نیروی انسانی در آموزش و پرورش است؛ این موضوع نشان دهنده اهمیت تربیت معلم و نیروی انسانی در سیستم تعلیم و تربیت است که بر سایر مولفه ها برتری دارد. دانشجویان معلمان ورودی ۹۷ با اطلاع از نوع استخدام اقدام به انتخاب رشته کرده اند و قطعاً بخشنامه آموزش و پرورش از نظر قانونی پشتوانه ای ندارد.»